

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA**

Banja Luka, decembar 2023. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA**

Član 1.

U Zakonu o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 114/17, 112/19, 49/21, 119/21, 56/22 i 132/22) u članu 13. u stavu 1. poslije riječi: „i člana 7.“ dodaju se riječi: „stav 1. i stav 2. t. 1), 2), 3), 4) i 6)“.

Član 2.

U članu 14. poslije riječi: „Za lica iz“ dodaju se riječi: „člana 7. stav 2. tačka 5) i“.

Član 3.

Ovaj zakon objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

Broj:
Datum:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O DOPRINOSIMA
(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopunama Zakona o doprinosima sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 7. i 18. Ustava Republike Srpske, kojim je propisano da Republika uređuje i obezbjeđuje bankarski i poreski sistem, kao i druge odnose od interesa za Republiku u skladu sa Ustavom.

Članom 70. stav 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-2863/23 od 8. novembra 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 7. i 18. Ustava Republike Srpske, kojim je propisano da Republika uređuje i obezbjeđuje bankarski i poreski sistem, kao i druge odnose od interesa za Republiku u skladu sa Ustavom, a prema članu 70. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi smanjenja opterećenja obrazovnih ustanova po osnovu obaveze uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za učenike za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca. Naime, prema važećim odredbama Zakona o doprinosima, za učenike i studente za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca, obrazovna ustanova je dužna da plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi od 4,5% na osnovicu koja iznosi 50% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu. S tim u vezi, a imajući u vidu značaj praktične nastave, predloženom izmjenom Zakona smanjuje se osnovica doprinosa sa 50% na 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu.

Sekretarijat konstatuje da je obrađivač, u skladu sa članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20), naveo razloge za donošenje ovog zakona po hitnom postupku.

Takođe, ovaj sekretarijat konstatuje da je Zakon usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o dopunama Zakona o doprinosima (po hitnom postupku) može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2882/23 od 9. novembra 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o dopunama Zakona o doprinosima (po hitnom postupku), nisu ustanovljeni obavezujući izvori prava EU relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi smanjenja opterećenja obrazovnih ustanova po osnovu obaveze uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za učenike za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca. Naime, prema važećim odredbama Zakona o doprinosima, za učenike i studente za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca, obrazovna ustanova je dužna da plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje po stopi od 4,5% na osnovicu koja iznosi 50% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu.

S ciljem unapređenja praktične nastave kod poslodavca i dualnog sistema obrazovanja, Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske je uputilo inicijative za izmjene Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.

Naime, u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju i vaspitanju, praktična nastava u srednjim stručnim i tehničkim školama izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u objektima škole i u objektima van škole, kod poslodavca. Praktična nastava kod poslodavca se odvija najmanje u obimu od 25% od ukupnog obima časova praktične nastave, dok u dualnom sistemu obrazovanja praktična nastava se odvija u cijelosti kod poslodavca. Ključnu ulogu za obavljanje praktične nastave kod poslodavca imaju mentori i koordinatori praktične nastave. Mentori su lica koja su u radnom odnosu kod poslodavca i imaju položen ispit za mentora, koji se polaže u Privrednoj komori po programima koje propisuje Republički pedagoški zavod uz saglasnost ministra, dok su koordinatori praktične nastave najodgovornija lica za saradnju škola i privrede. Tokom obavljanja praktične nastave kod poslodavca, poslodavac može da učeniku na praktičnoj nastavi isplaćuje naknadu.

Prema evidencijama Ministarstva prosvjete i kulture, u toku školske 2019/2020. godine praktičnu nastavu van škole pohađalo je 372 učenika, dok je u toku školske 2022/2023. godine pohađalo 3.820 učenika, što predstavlja ogroman napredak.

Prema podacima iz podnesene inicijative Ministarstva prosvjete i kulture za izmjenu Zakona o doprinosima, trenutno zakonsko rješenje u Zakonu o doprinosima opterećuje funkcionisanje škola sa aspekta finansijske nemogućnosti da obezbijede potrebna sredstva po ovom osnovu, što opet predstavlja ograničavajući faktor angažovanja većeg broja učenika na praktičnoj nastavi kod poslodavca.

S tim u vezi, imajući u vidu značaj praktične nastave, a s ciljem stvaranja boljih preduslova za razvoj praktične nastave kod poslodavca, što predstavlja i realizaciju strateškog cilja 5. Usklađivanje obrazovanja sa potrebama tržišta rada, Strategije razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja Republike Srpske za period 2022–2030. godina, te imajući u vidu značaj saradnje sa privredom, kao i činjenicu da preduzeća sve više postaju mjesta učenja u srednjem stručnom obrazovanju, predloženim zakonom za učenike i studente za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca smanjuje se osnovica doprinosa sa 50% na 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona bi moglo prouzrokovati štetne posljedice po

život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija, te ako je to u opštem interesu.

Predloženim zakonom osnovica doprinosa koje obrazovne ustanove plaćaju za učenike tokom obavljanja praktične nastave kod poslodavca smanjuje se sa 50% na 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu. Navedeno, zajedno sa istovremenom izmjenom Zakona o porezu na dohodak, kojim je predloženo oslobađanje od oporezivanja porezom na dohodak naknada učenicima na praktičnoj nastavi kod poslodavca, a najviše do 50% najniže plate u Republici Srpskoj, imaće višestruke pozitivne efekte. Sa jedne strane, predložene izmjene rasteretiće obrazovne ustanove po osnovu visine uplate doprinosa za učenike na praksi, što će otvoriti mogućnost angažovanja većeg broja učenika na praktičnoj nastavi kod poslodavca, dok sa druge strane poresko oslobađanje bi trebalo da podstakne veću motivaciju poslodavaca da se uključe u proces angažovanja učenika na praktičnoj nastavi, kao i da isplaćuju naknade učenicima, što će posljedično da dovede do veće uključenosti i samih učenika u praktičnu nastavu u preduzećima. Sve navedeno će učenicima omogućiti primjenu stečenih znanja, kao i sticanje i razvijanje novih vještina kroz praktičan rad. Navedeno će pozitivno uticati na povećanje efikasnosti obrazovanja, posredno i na tržište rada kroz povećanje konkurentnosti privrede Republike Srpske, te na kraju na smanjenje stope nezaposlenosti, što se sve može cijeliti kao mjera koja je od opšteg interesa za Republiku Srpsku.

Iz navedenih razloga, ovaj zakon je neophodno donijeti u što kraćem roku, a to podrazumijeva njegovo donošenje po hitnom postupku.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Čl. 1. i 2. dopunjavaju se članovi 13. i 14. zakona, na način da se iz člana 13. kojim se za određene obveznike propisuje osnovica doprinosa u iznosu od 50% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu izdvajaju obveznici doprinosa iz člana 7. stav 2. tačka 5) zakona, a to su učenici i studenti za vrijeme praktične nastave, odnosno tokom obavljanja stručne prakse kod poslodavca, te se ti obveznici premještaju u dio člana 14, kojim se za određene obveznike propisuje osnovica doprinosa u iznosu od 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu. Na taj način se propisuje da se osnovica za doprinose koje obrazovne ustanove plaćaju za učenike tokom obavljanja praktične nastave kod poslodavca smanjuje sa 50% na 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu.

Članom 3. utvrđuje se da se ovaj zakon objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i da stupa na snagu 1. januara 2024. godine.

VII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Prema evidencijama Ministarstva prosvjete i kulture, u toku školske 2022/2023. godine praktičnu nastavu van škole pohađalo je 3.820 učenika. Primjenom predložene odredbe zakona, a prema izvršenim projekcijama, obrazovne ustanove će imati za oko 90.000 KM manju obavezu da obračunaju i uplate doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje za učenike tokom obavljanja praktične nastave kod poslodavca. Na osnovu navedenog, doći će do smanjenja prihoda od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u Budžetu Republike Srpske u naprijed navedenom iznosu.

ZAKON O DOPRINOSIMA

(Tekst predloženih dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 13.

(1) Osnovica doprinosa za obveznike doprinosa iz člana 5. t. 3) i 6), člana 6. tačka 6) i člana 7. **stav 1. i stav 2. t. 1), 2), 3), 4) i 6)** ovog zakona iznosi 50% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu, a prema podatku Republičkog zavoda za statistiku, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(2) Osnovica doprinosa za obveznike doprinosa iz člana 3. stav 1. tačka 5) ovog zakona iznosi najmanje prosječnu bruto platu u Republici za prethodnu godinu, a prema podatku Republičkog zavoda za statistiku, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Član 14.

Za lica iz **člana 7. stav 2. tačka 5)** i člana 8. t. 1), 2) i 3) ovog zakona osnovica doprinosa iznosi 20% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu, a prema podatku Republičkog zavoda za statistiku, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a za lica iz člana 8. tačka 4) ovog zakona iznosi 40% prosječne bruto plate u Republici za prethodnu godinu, a prema podatku Republičkog zavoda za statistiku, objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srpske“.